

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 236/2021 van 17 december 2021

Betreft: Advies m.b.t. een ontwerp van koninklijk besluit *tot wijziging van het koninklijk besluit van 15 januari 2014 betreffende de verhoogde verzekeringstegemoetkoming, bedoeld in artikel 37, § 19, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994 (CO-A-2021-245)*

Het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna de "Autoriteit"), aanwezig mevrouw Marie-Hélène Descamps, mevrouw Alexandra Jaspar en heren Yves-Alexandre de Montjoye en Bart Preneel;

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de heer Frank Vandenbroucke, Vice-eerste minister en minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, ontvangen op 16/11/2021;

Gelet op het verslag van Alexandra Jaspar;

Brengt op 17 december 2021 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE AANVRAAG

1. Het ontwerp van koninklijk besluit *tot wijziging van het koninklijk besluit van 15 januari 2014 betreffende de verhoogde verzekeringstegemoetkoming, bedoeld in artikel 37, § 19, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994*, hierna het ontwerp, dat voor advies wordt voorgelegd strekt ertoe om:

- nieuwe indicatoren toe te voegen waardoor tijdens het inkomensonderzoek de actuele inkomsten in aanmerking genomen worden i.p.v. de inkomsten van vorig jaar;
- de discriminatie aangehaald door het Grondwettelijk Hof in het arrest nr.197/2019 van 5 december 2019 in het kader van een gedeelde verblijfplaats bij co-ouderschap op te lossen;
- een aantal artikelen te herformuleren teneinde rekening te houden met de geregionaliseerde realiteit n.a.v. de zesde Staatshervorming, meer bepaald de vaststelling van de handicap van een kind bij de toekenning van de verhoogde kinderbijslag.

2. Het adviesaanvraagformulier preciseert niet m.b.t. welke artikelen van het ontwerp advies wordt ingewonnen. De Autoriteit beperkt zich tot een analyse van de artikelen die een impact hebben op de verwerking van persoonsgegevens.

II. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

a) Doeleinde

3. Volgens artikel 5.1.b) AVG kan de verwerking van persoonsgegevens enkel uitgevoerd worden voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.

4. Artikel 1 van de wet *betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen gecoördineerd op 14 juli 1994*, hierna de gecoördineerde wet, bepaalt dat deze wet een regeling voor verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen in te stellen, tot doel heeft. In het kader van die verplichte verzekering stelt artikel 37, § 1, van de gecoördineerde wet de normale verzekeringstegemoetkoming vast maar bepaalt tevens dat de personen die geviseerd worden door artikel 37, § 19, van de gecoördineerde wet - dit zijn gezinnen met een bescheiden inkomen - recht hebben op een verhoogde verzekeringstegemoetkoming.

5. Het vaststellen van welke personen recht hebben op een verhoogde tegemoetkoming, kan als een welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinde in de zin van artikel 5.1.b) AVG worden gekwalificeerd.

b) Proportionaliteit

6. Artikel 5.1.c) AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden ('minimale gegevensverwerking').

7. Artikel 37, § 19, van de gecoördineerde wet bevat een aantal indicaties om na te gaan of het inkomen al dan niet bescheiden is en verleent een delegatie aan de Koning om binnen die grenzen nadere modaliteiten te bepalen. Dit gebeurde door het koninklijk besluit van 15 januari 2014 *betreffende de verhoogde verzekeringstegemoetkoming, bedoeld in artikel 37, § 19, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994*, hierna het koninklijk besluit, dat een reeks gegevensverwerkingen genereerde. De Autoriteit zal nagaan in hoeverre de door het ontwerp voorgestelde wijzigingen een impact hebben op de proportionaliteit van de verwerkte gegevens.

8. Artikel 1 van het ontwerp dat artikel 6 van het koninklijk besluit wijzigt, bepaalt dat :

- het bewijs van gedeelde verblijfplaats wordt geleverd aan de hand van de verklaring op erewoord bedoeld in artikel 21 van dit besluit indien de betrokken zich beroept op de toepassing van artikel 18¹, eerste lid, 7°, van het koninklijk besluit;
- het bewijs dat men ten minste gedurende een kwartaal genoten heeft van een overbruggingsrecht² wordt geleverd door de mededeling van het genot van het overbruggingsrecht door de Vrije Sociale Verzekeringskas of de Nationale Hulpkas indien de betrokken zich beroept op de toepassing van artikel 18, eerste lid, 8°, van het koninklijk besluit.

9. Deze wijzigingen zijn gelinkt aan de wijzigingen die door artikel 3 van het ontwerp aan artikel 18 van het koninklijk besluit worden aangebracht. Artikel 18, eerste lid, 8°, van het koninklijk besluit, bepaalt dat er geen referentieperiode geldt voor de gerechtigde binnen een eenoudergezin die enkel samenwoont met één of meerdere kinderen waarvan minstens één kind ingeschreven is in de hoedanigheid van kind ten laste in het gezin van een van zijn ouders, in een hoofdverblijfplaats of

¹ Artikel 18 van het koninklijk besluit somt de gevallen op in dewelke geen referentieperiode van toepassing is op het moment dat de aanvraag tot het bekomen van een verhoogde tegemoetkoming wordt ingediend. Artikel 37, § 19, zesde lid, van de gecoördineerde wet definieert de referentieperiode als: "*een periode van één kalenderjaar waarin het gezin een bescheiden inkomen genoot*". Artikel 17 van het koninklijk besluit preciseert in verband met deze referentieperiode het volgende: "*Een referentieperiode van één kalenderjaar dat voorafgaat aan het jaar waarin de aanvraag bedoeld in artikel 29 is ingediend, tijdens welke het betreffende gezin aantoonde dat het over bescheiden inkomsten beschikte, is van toepassing in het kader van de aanvraag om de verhoogde tegemoetkoming te genieten*".

² Het overbruggingsrecht bestaat uit een financiële uitkering en het behoud van de sociale rechten inzake de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen ten bate van gefailleerde zelfstandigen, zelfstandigen in collectieve schuldenregeling, zelfstandigen die door omstandigheden onafhankelijk van hun wil, gedwongen worden elke zelfstandige activiteit te onderbreken of zelfstandigen die zich in economische moeilijkheden bevinden en elke zelfstandige activiteit officieel stopzetten (artikelen 3 en 4 van de wet van 22 december 2016 *houdende invoering van een overbruggingsrecht ten gunste van zelfstandigen*).

in een gedeelde verblijfplaats gedurende ten minste gemiddeld twee dagen per week. De vaststelling van de gedeelde verblijfplaats kan niet geverifieerd worden aan de hand van het Rijksregister. Artikel 1, eerste lid, 31° en 32°, van het koninklijk besluit van 16 juli 1992 *tot vaststelling van de informatie die opgenomen wordt in de bevolkingsregisters en in het vreemdelingenregister*, voorziet in de mogelijkheid om de gedeelde verblijfplaats op te nemen in de bevolkingsregisters en het vreemdelingen register. Dit gebeurt echter voor zover de huisvesting verlenende ouder hierom verzoekt. Bijgevolg kan evenmin op deze registers beroep worden gedaan om de gedeelde verblijfplaats vast te stellen. In het licht hiervan is het gebruik van de bestaande verklaring op erewoord die als bijlage 1 bij het koninklijk besluit is gevoegd aanvaardbaar. De door deze verklaring verzamelde gegevens, namelijk de naam, de voornaam, het INSZ-nummer en het ziekenfonds van zowel de aanvrager als de samenwonende zijn *in casu* niet disproportioneel.

10. Artikel 18, eerste lid, 8°, van het koninklijk besluit bepaalt dat er geen referentieperiode geldt voor de zelfstandige die gedurende ten minste een kwartaal genoot van een overbruggingsrecht. De sociale verzekeringsfondsen voor zelfstandigen maken deel uit van het secundaire netwerk van de sociale zekerheid. Bijgevolg is de informatie m.b.t. het genieten van een overbruggingsrecht en dus om de gegrondheid van de aanvraag te beoordelen, beschikbaar binnen het netwerk van de sociale zekerheid. Artikel 11, eerste lid, van de wet van 15 januari 1990 *houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid*, verplicht alle instellingen van sociale zekerheid om sociale gegevens die ze nodig hebben, in te winnen in het netwerk, als ze daar beschikbaar zijn³. In het licht hiervan kan niet geëist worden dat de betrokken zelfstandige een "attest" bij zijn verzekeringskas opvraagt en verstrekt. Dit punt moet dus in artikel 6 van het koninklijk besluit, zoals het gewijzigd wordt door artikel 1 van het ontwerp, worden geschrapt.

11. Artikel 2 van het ontwerp past artikel 8 van het koninklijk besluit aan de gevolgen van de zesde staatshervorming aan. Het voorziet dat de vaststelling van lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid van ten minste 66% door een arts uit de regio's wordt erkend voor zover deze in overeenstemming is met de criteria zoals voorzien in de Algemene Kinderbijslagwet. Voor zover de Autoriteit kan beoordelen leidt deze toevoeging niet tot bijkomende verwerkingen van persoonsgegevens.

12. Naast de hiervoor reeds gesignaleerde aanpassingen van artikel 18 van het koninklijk besluit (punten 9 en 10) voegt artikel 3 van het ontwerp aan voornoemd artikel 18 een 9° toe. Ingevolge deze toevoeging is de referentieperiode evenmin van toepassing voor het gezin waarvoor op het moment dat de aanvraag wordt ingediend uit de proactieve flux bepaald in artikel 19, § 2, van het koninklijk besluit, blijkt dat dat het betrokken gezin zou kunnen genieten van een verhoogde

³ Vereist een machtiging van de kamer sociale zekerheid en gezondheid van het informatieveiligheidscomité (artikel 15, § 1, van de wet van 15 januari 1990).

tegemoetkoming. Er wordt dus beroep gedaan op de resultaten van een reeds bestaande gegevensstroom. Dit roept vanuit proportionaliteitsperspectief geen bijzondere bedenkingen op.

13. Artikel 4 van het ontwerp voegt aan artikel 21 van het koninklijk besluit, dat de inkomensgrens voor het bekomen van een verhoogde tegemoetkoming vaststelt, een specifieke bepaling toe voor het berekenen van de inkomstengrens van eenoudergezinnen (verhoging van de grens van de andere ouder met een bepaald bedrag per kind indien hij samenwoont in het kader van een gedeelde verblijfplaats gedurende ten minste gemiddeld 2 dagen per week). Het bewijs m.b.t. de samenwoning en het inkomen wordt geleverd door een verklaring op erewoord overeenkomstig de nieuwe bijlage 3 die door het ontwerp aan het koninklijk besluit wordt toegevoegd (zie ook artikel 10 van het ontwerp). De gegevens die aan de hand van deze verklaring op erewoord worden verzameld zijn vooreerst dezelfde gegevens als deze vermeld in de actuele bijlage 1 (zie punt 9 *in fine*) van het koninklijk besluit voor wat betreft de vragende ouder en de kinderen die het voorwerp uitmaken van de gedeelde verblijfplaats tussen hun ouders. Vervolgens wordt een reeks financiële gegevens opgevraagd m.b.t. elk van de betrokken kinderen, namelijk:

- beroepsinkomsten en vervangingsinkomsten. Deze omvatten beroepsinkomsten en gerelateerde voordelen, bezoldigingen van bedrijfsleiders, inkomsten van zelfstandigen, werkloosheid met bedrijfstoeslag (vroeger brugpensioen), wettelijke ziekte- en invaliditeitsuitkeringen (arbeidsongeschiktheid die door het ziekenfonds wordt betaald), extralegale ziekte-uitkeringen of andere uitkering die als gevolg van loonderving wordt toegekend, werkloosheidsuitkering, pensioen (legaal of extralegaal), alsook het vakantiegeld;
- onroerende inkomsten als eigenaar of vruchtgebruiker in België of in het buitenland, dit zijn meer in het bijzonder het kadastraal inkomen (woonhuis), ander onroerend goed (gebouwen, woningen, gronden, ...) belastbaar in België of niet;
- roerende inkomsten, dit zijn intresten, dividenden, etc., aangegeven in België of niet, renten, als zodanig geldende kapitalen of afkoopwaarden (groepsverzekering, levensverzekering, etc.);
- diverse inkomsten elk ander belastbaar inkomen in België (alimentatiegeld, studiebeurs, etc.), buitenlandse inkomsten die in België zijn vrijgesteld van belastingen krachtens de internationale overeenkomsten tot voorkoming van de dubbele belasting, kinderbijslag (onder de 25 jaar als hij beroepsinkomsten heeft).

14. Deze gegevens worden verwerkt met het oog op de berekening van het exacte bruto belastbaar inkomen⁴. De Autoriteit stelt vast dat de gegevens die door deze nieuwe bijlage 3 worden

⁴ Artikel 37, § 19, tweede tot vierde lid, van de gecoördineerde wet bepaalt dienaangaande:

"Er wordt rekening gehouden met de belastbare bruto-inkomsten van het gezin. Onder belastbare bruto-inkomsten verstaat men het bedrag van de inkomsten zoals ze zijn vastgesteld inzake inkomstenbelasting voor elke aftrek, alsook elk ander bestaansmiddel bepaald volgens de nadere regels vastgesteld door de Koning.

geviseerd dezelfde zijn als deze die het voorwerp uitmaken van de actuele bijlage 2⁵ van het koninklijk besluit.

15. Voor zover de Autoriteit kan beoordelen zijn de gevraagde gegevens pertinent om het bruto-belastbaar inkomen van het gezin te berekenen.

16. De Autoriteit stelt evenwel vast dat de betrokkenen verplicht worden om bewijsstukken en/of getuigschriften te verstrekken m.b.t. inkomsten die beschikbaar zijn bij andere overheidsdiensten. Dit is onder meer het geval voor het meest recente aanslagbiljet, de diverse fiscale fiches en de diverse samenvattende opgaves. Vaak wordt voorgesteld om naast de fiscale fiche of samenvattende opgave ook nog een getuigschrift te bezorgen van de instantie die de fiche of de samenvattende opgave verstrekte.

17. De betrokkene verplichten om documenten te verzamelen waarover de overheid reeds beschikt zoals het aanslagbiljet, de fiscale fiches, de samenvattende opgaves is geen voorbeeld van een efficiënte werkwijze. Dit valt trouwens niet te rijmen met artikel 2 van de wet van 5 mei 2014⁶ houdende verankering van het principe van de unieke gegevensinzameling in de werking van de diensten en instanties die behoren tot of taken uitvoeren voor de overheid en tot vereenvoudiging en gelijkenschakeling van elektronische en papieren formulieren.

18. De steller van het ontwerp moet dus nagaan welke stukken bij andere overheidsdiensten beschikbaar zijn met het oog op de controle van de verstrekte financiële gegevens en welke niet, zodat de verstrekking van bewijsstukken door de betrokkenen wordt beperkt tot wat absoluut noodzakelijk is. Dit is momenteel niet het geval. De bijlage moet in functie van de resultaten van deze oefening worden aangepast.

c) Bewaartermijn

19. Het koninklijk besluit bepaalt niet hoelang de persoonsgegevens worden bewaard. In het adviesaanvraagformulier merkt de steller van het ontwerp dienaangaande het volgende op:

Worden eveneens in aanmerking genomen, de inkomens die in België van belasting zijn vrijgesteld krachtens internationale overeenkomsten tot het vermijden van de dubbele belasting of andere internationale verdragen of akkoorden, of ze nu gelden voor de berekening van de belasting van andere inkomens of niet, alsook de inkomens van de personen bedoeld in artikel 227, 1°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 die van belasting worden vrijgesteld overeenkomstig de artikelen 230 of 231, § 1, 2°, van hetzelfde Wetboek.

De Koning kan tevens nadere regels vaststellen voor de precisering van de voornoemde inkomsten of bestaansmiddelen, alsook de voorwaarden vaststellen waaronder de voornoemde inkomsten of bestaansmiddelen geheel of gedeeltelijk worden vrijgesteld”.

⁵ Heeft betrekking op de situatie geviseerd door artikel 29 van het koninklijk besluit.

⁶ Deze wet heeft tot doel de administratieve verplichtingen van burgers en rechtspersonen te vereenvoudigen door te waarborgen dat gegevens die reeds beschikbaar zijn in een authentieke bron niet opnieuw moeten worden meegedeeld aan een federale overheidsdienst en te komen tot een volledige gelijkenschakeling tussen elektronische en papieren formulieren.

“Het ziekenfonds moet de gegevens bewaren zolang deze relevant zijn voor de toekenning van de verhoogde tegemoetkoming. Voor de controle moeten deze gegevens minstens worden bewaard voor de duur van de verjaringstermijn die geldt voor de terugvordering van de vergoedingen (zie artikel 174, eerste lid, 6° en derde lid, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen gecoördineerd op 14 juli 1994”.

20. De Autoriteit neemt hiervan akte. Met het oog op transparantie wordt de opname van een bepaling waarin de link tussen de bewaartermijn en artikel 174 van de gecoördineerde wet wordt vermeld, aanbevolen.

d) Verwerkingsverantwoordelijke

21. Artikel 7, laatste lid van het koninklijk besluit, artikel dat niet wordt gewijzigd, bepaalt dat in het kader van dit besluit de ziekenfondsen, de verzekeringsinstellingen en het instituut verantwoordelijk zijn voor de hen betreffende gegevensverwerking. De Autoriteit neemt hiervan akte.

22. De Autoriteit maakt van deze gelegenheid gebruik om er louter volledigheidshalve aan te herinneren dat de aanwijzing van de verwerkingsverantwoordelijken in het licht van de feitelijke omstandigheden gepast moet zijn⁷. Met andere woorden, voor elke verwerking van persoonsgegevens moet worden nagegaan wie feitelijk het doel nastreeft en controle heeft over de verwerking.

OM DEZE REDENEN

de Autoriteit

➤ is van oordeel

- dat in artikel 1 van het ontwerp de vereiste dat een zelfstandige het bewijs moet leveren dat hij gedurende ten minste gedurende een kwartaal genoten heeft van een overbruggingsrecht, moet worden geschrapt (punt 10);

⁷ Zie in die zin “Guidelines 07/2020 on the concepts of controller and processor in de GDPR” van het Europees Comité voor Gegevensbescherming (https://edpb.europa.eu/sites/default/files/consultation/edpb_guidelines_202007_controllerprocessor_en.pdf) en Gegevensbeschermingsautoriteit, *Overzicht van de begrippen verwerkingsverantwoordelijke/verwerker in het licht van de Verordening (EU) nr. 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens (AVG) en enkele specifieke toepassingen voor vrije beroepen zoals advocaten* (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/begrippen-verwerkingsverantwoordelijke-verwerker-in-het-licht-van-de-verordening-eu-nr.-2016-679.pdf>).

➤ **beveelt aan dat**

- de steller van het ontwerp m.b.t. tot bijlage 3 een analyse maakt van de stukken die bij andere overheidsdiensten beschikbaar zijn met het oog op de controle van de verstrekte financiële gegevens en welke niet, zodat de te verstrekken van bewijsstukken door de betrokkenen wordt beperkt tot wat absoluut noodzakelijk is en vervolgens de bijlage 3 dienovereenkomstig aanpassen (punten 16 - 18);
- een artikel aan het ontwerp wordt toegevoegd waarin de link tussen de bewaartermijn en artikel 174 van de gecoördineerde wet wordt vermeld (punt 20).

Voor het Kenniscentrum,
(get.) Alexandra Jaspar, Directeur